

סמסטר ב'
יום חמישי, 10:15-11:45
מס' קורס : 286.4188
שעת קבלה : לפי תיאום מראש
מרצה : ד"ר מיה נגב, mnegev@univ.haifa.ac.il

קיימות, בריאות וסביבה : יעדים עולמיים (SDGs)

בריאות הציבור ואיכות הסביבה הם בליבת יעדי הפיתוח של האו"ם (Sustainable Development) (Goals – SDGs). קורס זה יתמקד בממשק בין מדיניות ציבורית, בריאות וסביבה בישראל והאזור, בראי יעדי הפיתוח ותוך למידה מהנעשה בעולם. הקורס עוסק בהבנה וניתוח של סוגיות נבחרות בבריאות וסביבה, אנרגיה, שינוי אקלים וקיימות. בדגש על היעדים הבאים : בריאות טובה (SDG3), אנרגיה נקייה בת-השגה (SDG7), ערים וקהילות מקיימות (SDG11), צריכה וייצור אחראיים (SDG12), אפחות שינוי האקלים והשפעותיו (SDG13).

בריאות טובה (SDG3) תבחן בדגש על ניתוח המצב בישראל בהשוואה לעולם לגבי מחלות כרוניות וקידום בריאות ושלומות, ועל השפעה של כימיקלים וזיהום אוויר על בריאות הציבור. אנרגיה נקייה בת-השגה (SDG7) תבחן באמצעות הכרת המושג "עוני אנרגטי" והבנת השיקולים החברתיים והכלכליים בייצור אנרגיה ומעבר לאנרגיה מתחדשת, כולל התייחסות לישראל והמזרח התיכון. ערים וקהילות מקיימות (SDG11) ייבחנו דרך תכנון ערים והשפעתו על בריאות פיזית נפשית וחברתית בדרכים ישירות ועקיפות. צריכה וייצור אחראיים (SDG12) ייבחנו בהקשר של השפעות צריכת מזון ומוצרי צריכה על בריאות הציבור. ביעד של אפחות שינוי האקלים והשפעותיו (SDG13) ננתח את הדיווח של ישראל על פליטת גזי חממה ונעזר בדוחות מבקר המדינה ופרוטוקולים מדיוני וועדות הכנסת, ונעסוק בהערכות לשינוי אקלים, פיתוח חוסן אקלימי, צדק אקלימי וצמצום פערי פגיעות באוכלוסייה.

מטרות הקורס ותוצאות למידה:

- הכרות עם יעדי הפיתוח של האו"ם, התפתחות גישת היעדים המטרות והמדדים, השימוש ביעדים במדיניות ציבורית והשפעתו על פיתוח בר קיימא בעולם.
- ניתוח המצב בישראל ובעולם לגבי חמישה יעדים נבחרים : בריאות, אנרגיה, ערים מקיימות, צריכה ושינוי אקלים. הניתוח יתבצע בלמידה פעילה ותוך ניתוח נתונים ממאגרי מידע זמינים.
- זיהוי השחקנים המרכזיים בזירת המדיניות בתחומים הנבחרים בישראל, יכולת לנתח אתגרים באיזון בין שיקולים ואינטרסים שונים בבריאות, סביבה, כלכלה ופיתוח.

- יעדי הפיתוח במבט מהשטח: סיורים בגליל ובמפרץ חיפה, כולל למידה על המצב בשטח בסוגיות בהן עוסק הקורס, ומפגשים עם נציגים מהשלטון המקומי והחברה האזרחית ללמידה על הנעשה בשטח, אתגרים וכיוונים לעתיד.
- התנסות מעשית בכלי מדיניות נבחר: תסקיר פגיעות לשינוי אקלים ברמה העירונית.

דרישות הקורס:

- נוכחות מלאה במינימום 80% מהשיעורים (כולל שיעורי זום). בשיעורי הזום הסטודנטים נדרשים לפתוח מצלמות במשך כל השיעור. במקרה שהשיעור יוקלט, תמונות הגלריה לא יוקלטו. אי פתיחת מצלמה תחשב כהיעדרות. במקרים פרטניים של קושי בפתיחת מצלמה, יש לפנות למרצה הקורס מראש לפני השיעור לקבלת אישור או עזרה.
- עבודה בקבוצות ומצגת בתחום משבר האקלים (40% מהציון)
- מבחן (60% מהציון)

תכנית הקורס

<p>1. פתיחה: יעדי הפיתוח של האו"ם</p> <p>הרצאה ותרגיל בקבוצות להכרת יעדי הפיתוח תוך שימוש באתר https://unstats.un.org/sdgs/</p>
<p>2. בריאות טובה (SDG3)</p> <p>קריאה:</p> <p>Murray, C. J., & Lopez, A. D. (2013). Measuring the global burden of disease. <i>New England Journal of Medicine</i>, 369(5), 448-457.</p> <p>קריאת רשות: מדיניות בריאות וסביבה: אתגרים בין משרדיים ברמת הממשל. <i>אקולוגיה וסביבה</i> 2016, 2(6). קישור</p> <p>תרגיל: באמצעות ניתוח נתונים מאתר <i>Global Burden of Disease</i> וכן https://www.healthdata.org/gbd וכן <i>WHO Environmental Determinants of Health</i></p>
<p>3. אנרגיה נקייה בת-השגה (SDG7)</p> <p>קריאה: Sovacool, B. K., Heffron, R. J., McCauley, D., & Goldthau, A. (2016). Energy decisions reframed as justice and ethical concerns. <i>Nature Energy</i>, 1(5), 1-6.</p>

<p>4. ערים וקהילות מקיימות (SDG11) קריאה: De Nazelle, A., Nieuwenhuijsen, M. J., Antó, J. M., Brauer, M., Briggs, D., Braun-Fahrlander, C., ... & Lebret, E. (2011). Improving health through policies that promote active travel: a review of evidence to support integrated health impact assessment. <i>Environment international</i>, 37(4), 766-777.</p> <p>תרגיל: תסקיר השפעה על הבריאות במקרה של פרויקט חזית הים בחיפה</p>
<p>5. סיור: מפרץ חיפה בראי ה SDGs. הסיור יכלול פגישה עם נציגים מהמגזר הציבורי ועם ארגוני חברה אזרחית כגון מגמה ירוקה ועמותת אזרחים למען הגליל.</p>
<p>6. הרצאה אורחת: איך לתכנן עיר בריאה ומקיימת? מר נועם הירש, לשעבר מנהל תחום ארצי תכנון ובנייה, המחלקה לבריאות וסביבה, משרד הבריאות.</p>
<p>7. צריכה וייצור אחראיים (SDG12) קריאה: Blum, Tackling Toxics. <i>Science</i> קישור ומקורות נוספים צפייה בקטעים מהסרט: Stink! העוסק בתעשיית הכימיקלים בארה"ב תרגיל בכיתה: six classes approach: https://www.sixclasses.org/</p>
<p>8. אפחות שינוי האקלים והשפעותיו (SDG13) - מיטיגציה קריאה מתוך: Watts, N., Amann, M., Arnell, N., Ayeb-Karlsson, S., Beagley, J., Belesova, K., ... & Costello, A. (2021). The 2020 report of the Lancet Countdown on health and climate change: responding to converging crises. <i>The Lancet</i>, 397(10269), 129-170. תרגיל: הערכת העמידה של ישראל במטרה SDG13.2 תוך שימוש בדיווח של ישראל ל United Nations Framework Convention on Climate Change ו-Conventions of the Parties, דוח מבקר המדינה 2021 בנושא "פעולות ממשלת ישראל והיערכותה למשבר האקלים", וניתוח פרוטוקולים בנושא מוועדות הכנסת.</p>
<p>9. אפחות שינוי האקלים והשפעותיו (SDG13) - אדפטציה</p>

<p>קריאה:</p> <p>Berrang-Ford, L., Siders, A. R., Lesnikowski, A., Fischer, A. P., Callaghan, M., Haddaway, N., Mach, K., Araos, M., Shah, M. A. R., & Wannewitz, M. (2021). A systematic global stocktake of evidence on human adaptation to climate change. <i>Nature Climate Change</i>, 11(11), 989–1000. https://doi.org/10.1038/s41558-021-01170-y</p> <p>הערכות ישראל לשינוי אקלים, המשרד להגנת הסביבה. 2017. קישור</p> <p>תרגיל: הערכות ברמה העירונית, באמצעות "המאיץ לגיבוש תכניות פעולה להיערכות לשינויי אקלים ואנרגיה מקיימת בשלטון המקומי", משרד האנרגיה ובאמצעות האתר "מפתח התקציב" https://next.obudget.org/ 2020.</p>
<p>10. סיור: בריאות, סביבה ואקלים בכרמל / בגליל בראי הSDGs.</p>
<p>11. תסקיר פגיעות אקלימי</p> <p>תרגיל בכיתת מחשבים: הערכת פגיעות של איזורים בישראל באמצעות מאגרי נתונים כולל https://www.govmap.gov.il אתר המיפוי של ישראל, http://www.cbs.gov.il הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה</p> <p>קריאה: Selected Climate Vulnerability Assessments</p>
<p>12. מצגות סטודנטים</p>
<p>13. סיכום</p>

סטודנט יקר,

אם יש לך לקות למידה או מוגבלות/בעיה רפואית שעשויה להשפיע על לימודיך, ושבגינה את/ה זקוק/ה להתאמות אנא פנה/י לדיקנאט הסטודנטים למדור נגישות ולקויות למידה:

דואל LDA@univ.haifa.ac.il טל: 04-8249265

לאבחון והתאמות בגין לקות למידה ו/או הפרעת קשב יש לפנות ליה"ל:

דואל mhait@univ.haifa.ac.il טל: 04-8249022

אם יש ברשותך מכתב התאמות מהאוניברסיטה ואת/ה זקוק/ה להנגשה בקורס אנא פנה/י אליי בשעות הקבלה או במייל בסמוך לתחילת הקורס.

If you have a disability that may affect your studies and for which you may require accommodations, please contact the Accessibility and Learning Disabilities Department at the Dean of Students office

e-mail: LDA@univ.haifa.ac.il Phone number: 04-98249265

Students that receive accommodation letters, and need academic adjustments, please meet with me to discuss the provisions of those accommodations as early in the semester as possible.